

<http://dx.doi.org/10.16926/gea.2024.01.03.10>

Anna GRUDZIŃSKA

Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych

e-mail: grudzinska@kirp.pl

Rola samorządu radców prawnych w procesie tworzenia i stosowania prawa

Streszczenie

Artykuł omawia zagadnienie współdziałania samorządu radców prawnych w kształtowaniu i stosowaniu prawa ujęte z perspektywy Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych. Na wstępie wskazano, że współdziałanie w kształtowaniu i stosowaniu prawa jest ustawowym zadaniem – ale również uprawnieniem – samorządu radców prawnych, a także wskazano katalog obszarów znajdujących się w szczególnym zainteresowaniu samorządu radców prawnych w zakresie podejmowanych działań w procesach prawotwórczych. Omówiono zakres zadań Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych oraz problemy zidentyfikowane w jego działalności w związku z udziałem w procesie legislacyjnym w pięciu aspektach, tj. identyfikowanie projektów aktów prawnych wymagających zaopiniowania, analiza treści projektów aktów prawnych i monitorowanie przebiegu procesu legislacyjnego, termin na przedstawienie opinii w ramach konsultacji publicznych i problematyka unikania konsultacji publicznych, podsumowanie konsultacji publicznych i odniesienie się do uwag zgłoszonych w ich wyniku oraz możliwość dyskusji nad opiniowanymi projektami aktów prawnych. W podsumowaniu zaakcentowano potencjał tkwiący w rzetelnie przeprowadzonych konsultacjach publicznych i transparentnie przeprowadzonym procesie legislacyjnym.

Słowa kluczowe: Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji, konsultacje publiczne, proces legislacyjny, opinia, współdziałanie, akt prawny, projekt.

Wstęp

Współdziałanie w kształtowaniu i stosowaniu prawa jest ustawowym zadaniem – ale również uprawnieniem – samorządu radców prawnych, które uznać należy za jedno z najistotniejszych. W literaturze rozróżnia się współdziałanie w kształtowaniu prawa od współdziałania w stosowaniu prawa, wskazując, że współdziałanie w kształtowaniu prawa oznacza

uprawnienie samorządu do uczestniczenia w procesach prawotwórczych dotyczących jakiegokolwiek aspektu wykonywania zawodu radcy prawnego (zatem nie tylko bezpośrednio odnoszących się do radców, ale również pośrednio wpływających na wykonywanie zawodu np. poprzez zmianę procedur sądowych) oraz funkcjonowania samorządu¹,

zaś współdziałanie w stosowaniu prawa definiowane jest jako polegające na „gromadzeniu informacji, a następnie reagowaniu na praktyki, które zdaniem samorządu powinny być promowane lub rugowane”². Oba te obszary są ze sobą jednak niewątpliwie ściśle powiązane. W literaturze podkreśla się, że uprawnieniu samorządu do współdziałania w kształtowaniu prawa odpowiada obowiązek organów władzy publicznej³. Zadanie to powiązane jest z zadaniem polegającym na udziale w zapewnianiu warunków do wykonywania ustawowych zadań radców prawnych. Zaznaczyć należy jednak, że uczestniczenie przez samorząd radców prawnych w kształtowaniu i stosowaniu prawa nie ogranicza się jedynie do obszarów ściśle związanych z wykonywaniem zawodu radcy prawnego, zapewnieniem warunków świadczenia pomocy prawnej przez radców prawnych i funkcjonowaniem samorządu. Samorząd radców prawnych jest gotowy do aktywnego uczestnictwa we wszelkich procesach prawotwórczych kształtujących sytuację prawną obywateli i podejmuje działania zmierzające do umocnienia i rozwoju podstawowych zasad konstytucyjnych, jak również ochrony wolności i praw obywatelskich. W obszarze szczególnego zainteresowania samorządu znajdują się obok kwestii związanych z wykonywaniem zawodu i funkcjonowaniem samorządu również prace legislacyjne nad projektami aktów prawnych dotyczących zagadnień ustrojowych, wymiaru sprawiedliwości i ochrony praw człowieka, aktów prawnych wpływających na realizację praw obywateli, jak również prace nad projektami zmian wszystkich najważniejszych kodyfikacji.

Przytoczony katalog obszarów znajdujących się w szczególnym zainteresowaniu samorządu radców prawnych nie jest katalogiem zamkniętym. Działania samorządu podejmowane są na każdym etapie procesu legislacyjnego, począwszy od prac o charakterze koncepcyjnym, w tym przeprowadzanych niekiedy konsultacjach założeń do projektów aktów prawnych, poprzez udział w konsultacjach projektu aktu prawnego na etapie prac rządowych, sejmowych i senackich, obejmujących nie tylko przedkładanie opinii i uwag zawierających ocenę projektowanych regulacji, ale również zgłaszanie propozycji brzmienia konkretnych przepisów. Samorząd radców prawnych na bieżąco analizuje również obowiązujące przepisy w kontekście zmieniającej się rzeczywistości społecznej i prowadzi własne prace nad projektami aktów prawnych, które po przedstawianiu ich podmiotom posiadającym inicjatywę ustawodawczą mogłyby zostać skierowane na ścieżkę procesu legislacyjnego.

¹ T. Scheffler, *Ustawa o radcach Prawnych. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 659.

² Ibidem.

³ Ibidem.

Niniejszy artykuł ma na celu przedstawienie sposobu uczestniczenia samorządu radców prawnych w procesie tworzenia i stosowania prawa, a także omówienie problemów pojawiających się w toku procesu legislacyjnego, jakie zidentyfikowane zostały w ramach działalności Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych w pięciu aspektach, tj. identyfikowanie projektów aktów prawnych wymagających zaopiniowania, analiza treści projektów aktów prawnych i monitorowanie przebiegu procesu legislacyjnego, termin na przedstawienie opinii w ramach konsultacji publicznych i problematyka unikania konsultacji publicznych, podsumowanie konsultacji publicznych i odniesienie się do uwag zgłoszonych w ich wyniku oraz możliwość dyskusji nad opiniowanymi projektami aktów prawnych. W każdym z wymienionych aspektów wskazano działania, jakie należałoby podjąć, aby proces legislacyjny był transparentny i rzetelny, a uczestniczące w nim podmioty mogły wywierać realny wpływ na stanowione prawo.

1. Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych jako jednostka realizująca zadania w obszarze współdziałania w kształtowaniu i stosowaniu prawa

Jak widać z powyższego krótkiego nakreślenia na wstępie zadań stojących przed samorządem radców prawnych w zakresie kształtowania, ale również stosowania prawa, zakres koniecznych do podjęcia działań jest szeroki i wymaga dużego nakładu pracy, dobrej organizacji i zaangażowania osób posiadających rozległą wiedzę i doświadczenie w wielu dziedzinach prawa. W związku z powyższym, jak również uwzględniając fakt, że udzielanie opinii o projektach aktów prawnych oraz przedstawianie wniosków dotyczących unormowań prawnych zostało przyporządkowane do zakresu działania Krajowej Rady Radców Prawnych, Krajowa Rada Radców Prawnych VII kadencji powołała Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji⁴ stanowiący jednostkę organizacyjną Krajowej Rady Radców Prawnych – będący następcą działających już od 1984 r. komisji legislacyjnych, a następnie Ośrodka Badawczego⁵. Można więc śmiało stwierdzić, że samorząd radców prawnych od początku swego istnienia był świadomy swojej roli w obszarze współdziałania w kształtowaniu i stosowaniu prawa i dążył do stworzenia odpowiednich warunków do rzetelnego wykonywania tego zadania. Obecnie zadania realizowane przez Ośrodek są bardzo szerokie⁶, a w obszarze tzw. „legisla-

⁴ Uchwała Nr 3/VII/2007 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 14 grudnia 2007 r. w sprawie zmian w Regulaminie działalności samorządu radców prawnych i jego organów.

⁵ K. Stoga, *Komisje legislacyjne KRRP – pierwowzór OBSiL*, „Radca Prawny. Dwumiesięcznik”, 2023, nr 206, marzec–kwiecień, s. 22.

⁶ Zob. Uchwała Nr 34/VII/2008 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 26 września 2008 r. w sprawie Regulaminu działalności samorządu radców prawnych i jego organów oraz Uchwała

cji zewnętrznej” skupiają się nie tylko na opiniowaniu projektów aktów prawnych, ale również przygotowywaniu projektów aktów prawnych w ramach tzw. prainicjatywy ustawodawczej. Pracami Ośrodka kieruje Kierownik Ośrodka, a w działalność Ośrodka zaangażowane jest szerokie grono ekspertów będących cenionymi specjalistami i autorytetami naukowymi w wielu dziedzinach prawa. Eksperci ci są nie tylko pracownikami naukowymi, ale również praktykami, co umożliwia spojrzenie na tworzone regulacje prawne z różnych perspektyw. Grono to jest systematycznie uzupełniane, tak by umożliwić szybkie reagowanie w toku niejednokrotnie dynamicznie przebiegającego procesu legislacyjnego i zwiększyć efektywność podejmowanych działań.

2. Zakres działań Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych i problemy zidentyfikowane w jego działalności w związku z udziałem w procesie legislacyjnym

Omawiając dotychczasową działalność samorządu radców prawnych w zakresie udziału w procesie kształtowania i stosowania prawa realizowaną przy udziale Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji, przybliżyć należy zakres podejmowanych przez Ośrodek działań i napotykanę w tym obszarze trudności, jak również dzieląc się dotychczasowymi doświadczeniami, wskazać obszary, w których przyjęcie pewnych dobrych praktyk w toku procesu legislacyjnego, znacząco wpłynęłoby na możliwość rzeczywistego w nim udziału nie tylko samorządu radców prawnych, ale również innych jego uczestników, niewątpliwie oddziałując też na jakość stanowionego prawa.

2.1. Identyfikowanie projektów aktów prawnych wymagających zaopiniowania

Na wstępie wskazać należy, że Ośrodek w ciągu roku poddaje analizie kilkaset projektów aktów prawnych. Część z tych projektów stanowią projekty przesyłane do zaopiniowania w ramach konsultacji publicznych w toku rządowego procesu legislacyjnego, inne przesyłane są na etapie prac sejmowych lub senackich. Niekiedy – choć są to niestety odosobnione przypadki – zdarza się również, że do Ośrodka wpływają projekty rozwiązań prawnych w ramach tzw. prekonsultacji, najczęściej w postaci założeń projektu aktu prawnego czy też samej koncepcji. Jest to rozwiązanie prawidłowe, bowiem dobrą praktyką jest rozpoczęcie konsultacji na jak najwcześniejszym etapie umożliwiającym dyskusję nad optymalnymi rozwiązaniami i wywieranie wpływu na projektowane regulacje

prawne już na etapie prac koncepcyjnych⁷. Zaznaczenia wymaga przy tym, że działalność Ośrodka nie ogranicza się tylko do projektów przesłanych w ten sposób, a więc co do których zwrócono się formalnie o przygotowanie opinii lub uwag, ale obejmuje również opiniowanie projektów, o których informacja nie została bezpośrednio przekazana, ale została pozyskana wskutek bieżącego monitorowania wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów, stron internetowych poszczególnych ministerstw, Rządowego Centrum Legislacji, Sejmu oraz Senatu. Działania takie podejmowane są w celu samodzielnego zidentyfikowania projektów, które powinny zostać przez Ośrodek zaopiniowane. Ich podejmowanie jest konieczne, tym bardziej że nie jest znane kryterium na podstawie, którego podejmowana jest decyzja co do tego, czy i do jakich podmiotów projekt ma zostać skierowany do konsultacji, a w konsekwencji zdarza się, że projekty istotne z punktu widzenia zadań samorządu radców prawnych oficjalnie nie wpływają. Ww. monitorowanie projektów wymaga niewątpliwie systematyczności i poświęcenia sporej ilości czasu na taką kwerendę. Przesyłanie do zainteresowanych podmiotów projektów lub informacji o miejscu ich publikacji i rozpoczęciu konsultacji bezpośrednio na adres mailowy podmiotów biorących udział w konsultacjach z pewnością ułatwiłoby i usprawniłoby cały proces.

2.2. Analiza treści projektów aktów prawnych i monitorowanie przebiegu procesu legislacyjnego

Każdy z przesłanych lub opublikowanych we wskazany wcześniej sposób projektów aktów prawnych podlega weryfikacji pod kątem zasadności zgłoszenia uwag bądź przygotowania opinii. Oczywiście nie wszystkie projekty podlegają opiniowaniu chociażby ze względu na przedmiot i treść projektu, ale każdorazowo należy jednak dany projekt aktu prawnego przeanalizować, bowiem nawet w projektach aktów prawnych, które tematycznie zdawałoby się – nie znajdują się w obszarze zainteresowań Ośrodka, znajdują się niekiedy pojedyncze przepisy, zmieniające inne akty prawne, które już w obszarze zainteresowań Ośrodka się znajdują i podlegają zaopiniowaniu. W przypadku części projektów natomiast nie zachodzi konieczność formułowania do nich uwag, co nie oznacza, że przebieg prac nad takim projektem w toku dalszego procesu legislacyjnego nie jest śledzony, bowiem jego treść może się na kolejnych etapach znacząco zmienić, w związku z czym może powstać konieczność sformułowania do niego uwag przez Ośrodek.

Zaznaczyć należy ponadto, że uczestniczenie w procesie legislacyjnym i prace nad projektem aktu prawnego nie ograniczają się tylko do jednorazowego przygotowania opinii do projektu aktu prawnego, ale także obejmują każ-

⁷ Zob. również P. Wołejko, B. Rorant, *Raport „Zdrowa Legislacja”. Pracodawcy RP. Raport wydany na zlecenie Amerykańskiej Izby Handlowej w Polsce*, <https://pracodawcyrp.pl/upload/files/2020/01/raport-zdrowa-legislacja.pdf> [dostęp: 27.02.2024], s. 27–28.

dorazowe jej aktualizowanie na skutek zmian wprowadzonych do projektu. Zdarza się, że do jednego projektu w toku całego procesu legislacyjnego przygotowywanych jest kilka opinii, czy to ze względu na dokonywane zmiany w projekcie, czy też obszerność i różnorodność obszarów prawnych, które obejmuje projekt, wymagających podzielenia ich i przekazania do opracowania poszczególnym ekspertom i następnie skoordynowania ich prac. Oznacza to oczywiście, że konieczne jest bieżące śledzenie prac nad danym projektem, bowiem nie zawsze informacja o przygotowaniu nowej wersji projektu wpływa do Ośrodka. Dobrą praktyką byłoby więc przekazywanie takich informacji o opracowaniu nowej wersji projektu lub zgłoszeniu poprawek do projektu w toku procesu legislacyjnego, umożliwiając podmiotom uczestniczącym w konsultacjach zajęcie stanowiska, co przy części opiniowanych projektów ma już miejsce.

2.3. Termin na przedstawienie opinii w ramach konsultacji publicznych i problematyka unikania konsultacji publicznych

Inną kwestią, w której zmiana pojawiającej się niekiedy praktyki, w znaczący sposób ułatwiłaby partycypację samorządu w procesie kształtowania prawa jest zapewnienie odpowiedniego czasu na przedłożenie opinii czy zgłoszenie uwag. Niestety niejednokrotnie zdarzało się, że czas na przedłożenie opinii był niezwykle krótki, w niektórych przypadkach ograniczony do 1–2 dni i utrudniał kompleksowe i rzetelne odniesienie się do projektowanych rozwiązań, czyniąc tym samym proces konsultacji w zasadzie pozornym⁸⁹. Należałoby więc postulować, aby każdorazowo zapewnić podmiotom uczestniczącym w procesie legislacyjnym odpowiedni czas na przeanalizowanie projektu i przygotowanie opinii. Oczywiście zdarzają się sytuacje, w których proces legislacyjny przebiega niezwykle dynamicznie i czas ten jest skrócony do niezbędnego minimum, jednak takie sytuacje powinny być wyjątkiem od reguły. Zapewnienie odpowiedniego czasu na przygotowanie opinii podmiotom uczestniczącym w konsultacjach w toku procesu legislacyjnego odbyłoby się niewątpliwie z korzyścią dla jakości projektowanych rozwiązań. Dodatkowo zwrócić należy uwagę, że w przypadku niektórych projektów aktów prawnych przesyłanych w ramach konsultacji nie jest w ogóle wskazywany termin na przedłożenie opinii, w związku z czym zaplanowanie prac nad nią jest znacznie utrudnione. Konieczne jest śledzenie przebiegu procesu legislacyjnego w przestrzeni publicznej i reagowanie na bieżąco na dynamicznie zmieniającą się sytuację, dostosowując do niej tempo prac nad opinią.

⁸ Szerzej na ten temat ograniczonego czasu na konsultacje: K. Muszyński, P. Skuczyński, *Rozwój i Kryzys Konstytucji Społecznej. Przypadek samorządów zawodowych*, Warszawa 2020, s. 248–250;

⁹ Zob. też A. Pietryka, *Kondycja procesu legislacyjnego a gwarancje ochrony praw człowieka – perspektywa pozarządowa. Raport*, Warszawa 2012, https://www.inpris.pl/fileadmin/user_upload/documents/Biblioteka_PL/Artur-Pietryka-Kondycja-procesu-legislacyjnego-a-gwarancje-ochrony-praw-czlowieka-perspektywa-pozarządowa-RAPORT1.pdf [dostęp: 6.03.2024], s. 12.

Stanowi to niewątpliwie duże utrudnienie. Krytycznie należy ocenić pojawiającą się niekiedy praktykę niepublikowania projektu na etapie rządowego procesu legislacyjnego przed skierowaniem go na etap prac sejmowych, szczególnie gdy idzie za tym szybki czas procedowania na etapie prac parlamentarnych, utrudniający zapoznanie się i przeanalizowanie projektowanych rozwiązań. Nie można też nie odnotować przypadków przedkładania jako poselskie projektów opracowywanych w ministerstwach i omijania tym samym obowiązkowego etapu konsultacji publicznych¹⁰, co również należy ocenić negatywnie. Przyjęcie jednolitych rozwiązań zakładających publikowanie projektów z odpowiednim wyprzedzeniem oraz informowanie o wyznaczonym, odpowiednio długim terminie, na przedłożenie opinii do projektu aktu normatywnego, umożliwiającym rzetelne odniesienie się do projektowanych rozwiązań, z pewnością wpłynęłoby na jakość przeprowadzonych konsultacji, a tym samym na jakość samego procesu legislacyjnego.

2.4. Podsumowanie konsultacji publicznych i odniesienie się do uwag zgłoszonych w ich wyniku

Jeśli chodzi natomiast o treść opinii przygotowywanych w ramach prac Ośrodka, to zaznaczenia wymaga, że ocena projektowanych rozwiązań dokonywana jest wieloaspektowo, w tym pod kątem zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polski, spójności wewnętrznej aktu prawnego, spójności z innymi ustawami, zgodności z prawem Unii Europejskiej, racjonalności przyjętych rozwiązań, jak również technicznej prawidłowości projektowanych przepisów. Opinie te nie poprzestają tylko na ocenie – pozytywnej bądź negatywnej projektowanych regulacji, ale zawierają oprócz jej uzasadnienia, także propozycje konkretnych rozwiązań, w tym brzmienia poszczególnych przepisów, tak aby wnioskodawca projektu, uznając słuszność przedstawionej argumentacji, mógł ewentualnie zaadaptować konkretne brzmienie przepisu do projektu aktu normatywnego. Ośrodek nie pomija w swoich opiniach również kwestii technicznych, a współpracując z osobami, które ukończyły aplikację legislacyjną i które mają wiedzę w zakresie poprawności redagowania aktów prawnych, również pod tym kątem poddaje ocenie opiniowane projekty i zwraca uwagę na ich niedoskonałości, nieprecyzyjne sformułowania i mogące z tego wynikać negatywne konsekwencje. Przedłożone opinie mogą więc stanowić realną pomoc w opracowaniu aktu prawnego, oczywiście pod warunkiem ich wnikliwego przeanalizowania. Oznaką tego, że przedłożone opinie zostały przeanalizowane jest przygotowanie w sposób rzetelny i opublikowanie raportu z przeprowadzonych konsultacji, wskazującego które ze zgłoszonych uwag zostały uwzględnione i jakie zmiany

¹⁰ Szerzej temat procedowania jako poselskie projektów przygotowywanych przez rząd: ibidem, s. 250–251 oraz *Polski Bezład Legislacyjny. Raport Obywatelskiego Forum Legislacji z pierwszych dwóch lat IX kadencji Sejmu*, Warszawa 2022, s. 42–48.

w wyniku ich uwzględnienia zostały wprowadzone w projekcie oraz które z uwag nie zostały uwzględnione i wyjaśnienie powodów, dla których argumentacja przedstawiona przez opiniującego nie została uznana za przekonującą. Raporty takie często przybierają postać tabelaryczną, wskazując treść zgłoszonej uwagi, informację o jej uwzględnieniu bądź nie w treści projektu wraz z uzasadnieniem. Ważne jest, żeby to uzasadnienie zawierało merytoryczną ocenę proponowanego rozwiązania, wskazującą na to, że zostało ono poddane analizie. Niekiedy bowiem niestety można spotkać się z praktyką wskazywania jedynie, że zgłoszona uwaga została uwzględniona bądź nie, ze zdawkowym odniesieniem się do niej, ewentualnie z informacją, że zgłoszona uwaga stanowi jedynie polemikę. Zdarza się również, że taki raport w ogóle nie jest przygotowywany czy publikowany albo też uwagi niektórych podmiotów są zupełnie pomijane. Dla transparentności procesu legislacyjnego właściwym rozwiązaniem byłoby przyjęcie jednolitej praktyki przygotowywania takiego raportu/podsumowania konsultacji – niezależnie od tego, na jakim etapie procesu legislacyjnego są przeprowadzane – a następnie publikowanie go na odpowiednich stronach internetowych, wraz ze wszystkim przedłożonymi opiniami.

2.5. Możliwość dyskusji nad opiniowanymi projektami aktów prawnych

Z uczestnictwem w procesie legislacyjnym związane jest również nieodłączne branie udziału w pracach komisji sejmowych i senackich, wysłuchaniach publicznych – choć te zdarzają się niezwykle rzadko – jak również w konferencjach uzgodnieniowych i pracach zespołów powoływanych w poszczególnych ministerstwach. Uczestniczenie przez przedstawicieli Ośrodka w pracach wskazanych wyżej gremiów, umożliwia reagowanie na bieżąco na dokonywane w toku posiedzeń czy spotkań zmiany w projektach i przedstawianie w tym przedmiocie swojego stanowiska. Bezpośredni udział w tych posiedzeniach ułatwia niekiedy przekonanie członków komisji czy osób uczestniczących w posiedzeniu do słuszności swojego stanowiska, bowiem umożliwia poszerzenie argumentacji zawartej w opinii, jak również udzielenie odpowiedzi na dodatkowe pytania czy wyjaśnienie pojawiających się wątpliwości. Z tego względu za istotne uznać należy również informowanie podmiotów uczestniczących w procesie legislacyjnym o takich posiedzeniach czy spotkaniach, a nadto informowanie ich z odpowiednim wyprzedzeniem, z uwzględnieniem oczywiście szczególnych i wyjątkowych przypadków, gdy konieczność szybkiego procedowania, takie informowanie z odpowiednio długim wyprzedzeniem uniemożliwia. Jednak sama informacja o posiedzeniu komisji, abstrahując od czasu jej przesłania, jest elementem niezbędnym, żeby zapewnić pełny i rzetelny udział w pracach nad projektem aktu prawnego. Dobrym rozwiązaniem jest również organizowanie konferencji, seminariów czy spotkań konsultacyjnych na etapie wstępnych prac nad projektem aktu prawnego, umożliwiających wysłuchanie oczekiwań społecznych, jak również dyskusję nad zaproponowanymi zmianami, omówienie argumentów

wszystkich zainteresowanych podmiotów i być może wypracowanie wspólnych rozwiązań. Niestety organizowanie takich spotkań nie jest częstą praktyką, a z pewnością pozwoliłoby na uzgodnienie niektórych sporych kwestii na dalszym etapie prac na projektem aktu prawnego.

Podsumowanie

Na podstawie omówionego pokrótce zaangażowania Ośrodka w proces legislacyjny widzimy więc, że samorząd radców prawnych wykazuje się dużym zaangażowaniem w wypełnianie swojego ustawowego zadania współdziałania w kształtowaniu i stosowaniu prawa, podejmując wysiłek mający na celu tworzenie regulacji prawnych dobrej jakości. Najlepiej zobrazują to liczby – w 2022 r. przygotowano 91 opinii, stanowisk i propozycji poprawek do projektów aktów prawnych, zaś w 2023 r. do maja powstało ich już – 43¹¹. Jednak, aby samorząd radców prawnych mógł wywierać rzeczywisty wpływ na stanowione prawo, jego zaangażowaniu odpowiadać powinna otwartość gospodarzy procesu legislacyjnego/przedstawicieli władzy ustawodawczej i wykonawczej przejawiająca się w nieunikaniu przeprowadzania konsultacji publicznych, stworzeniu warunków rzeczywistej możliwości wypowiedzenia się w ich toku, wnikliwym analizowaniu przedkładanych opinii, informowaniu podmiotów uczestniczących w konsultacjach o ich wyniku i merytorycznym odnoszeniu się do zgłoszonych uwag, jak również w gotowości do ich uwzględniania i dokonywania zmian w projektowanych przepisach. Traktowanie przeprowadzonych w toku procesu legislacyjnego konsultacji publicznych jedynie jako formalnego obowiązku, bez pogłębionej analizy ich wyników lub ich zupełne pomijanie, nie wpływa bowiem pozytywnie na jakość stanowionego prawa. Pozostaje wyrazić nadzieję, że potencjał tkwiący w rzetelnie przeprowadzonych konsultacjach publicznych i transparentnie przeprowadzonym procesie legislacyjnym zostanie dostrzeżony.

Bibliografia

Muszyński K., Skuczyński P., *Rozwój i kryzys Konstytucji Społecznej. Przypadek samorządów zawodowych*, Warszawa 2020.

Piertyka A., *Kondycja procesu legislacyjnego a gwarancje ochrony praw człowieka – perspektywa pozarządowa. Raport*, Warszawa 2012.

Polski Bezład Legislacyjny. Raport Obywatelskiego Forum Legislacji z pierwszych dwóch lat IX kadencji Sejmu, Warszawa 2022.

Scheffler T., *Ustawa o radcach Prawnych. Komentarz*, Warszawa 2018.

¹¹ Opinie Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych publikowane są od adresem: <http://obsil.kirp.pl/opinie-i-stanowiska/>.

Stoga K., *Komisje legislacyjne KRRP – pierwowzór OBSiL*, „Radca Prawny. Dwumiesięcznik” 2023, nr 206 marzec–kwiecień.

Wołejko P., Rorant B., *Raport „Zdrowa Legislacja”, Pracodawcy RP. Raport wydany na zlecenie Amerykańskiej Izby Handlowej w Polsce.*

Akty prawne

Uchwała Nr 3/VII/2007 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 14 grudnia 2007 r. w sprawie zmian w Regulaminie działalności samorządu radców prawnych i jego organów.

Uchwała Nr 34/VII/2008 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 26 września 2008 r. w sprawie Regulaminu działalności samorządu radców prawnych i jego organów.

Uchwała Nr 10/VII/2008 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 25 stycznia 2008 r. w sprawie Regulaminu funkcjonowania Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych.

The role of the National Bar of Attorneys-at-Law in creating and implementing the law

Abstract

This article explores the collaboration of the National Bar of Attorneys-at-Law in shaping and implementing the law, as seen from the perspective of the Centre for Research, Studies and Legislation of the National Bar Council of Attorneys-at-Law. The article begins by indicating that collaboration in shaping and implementing the law is a statutory task, as well as the right, of the National Bar of Attorneys-at-Law, and also identifies a set of areas of particular interest to the National Bar of Attorneys-at-Law in terms of its activities in law-making processes. The article further discusses the responsibilities of the Centre for Research, Studies and Legislation of the National Bar Council of Attorneys-at-Law and addresses the challenges that the Centre has encountered while participating in the legislative process across the following five aspects: (i) identifying draft legal acts requiring opinions; (ii) analysing the content of draft legal acts and monitoring the legislative process; (iii) adhering to deadlines for submitting opinions to public consultations and addressing the issues related to avoiding public consultations; (iv) summarising public consultations and addressing the comments submitted during consultations; and (v) fostering discussion on the draft legal acts being reviewed. In conclusion, the article emphasises the great potential of diligently conducted public consultations and transparent legislative processes.

Keywords: Research, Studies and Legislation Center, public consultations, legislative process, opinion, cooperation, legal act, project.